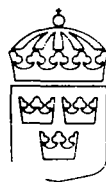

Trafikutskottets yttrande

1986/87:1 y

över motion 1986/87:N403 om åtgärder mot monopol inom telekommunikation och rymdteknologi

TU
1986/87:1 y

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har den 17 februari 1987 beslutat bereda trafikutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1986/87:N403 av Gullan Lindblad (m) om åtgärder mot monopol inom telekommunikation och rymdteknologi, i vad avser yrkandena 2 och 4.

Trafikutskottet får med anledning härav anföra följande.

Motionens yrkande 2 är att riksdagen hos regeringen begär förslag att åtgärder vidtas för att motverka monopol på internationella kommunikationer.

Motionens yrkande 4 är att riksdagen hos regeringen begär förslag att vidta åtgärder för att motverka konkurrensbegränsande internationella avtal inom telekommunikation och rymdteknologi.

Monopol- och konkurrensfrågor inom teleområdet behandlas även i proposition 1986/87:100 bil 8, i motionerna 1986/87:T204 (c), 1986/87:T933 (fp), 1986/87:T812 (m) och 1986/87:T814 (fp) samt i utskottets betänkande TU 1986/87:17.

I propositionen framhålls att en ny konkurrenssituation uppstått på teleområdet. Teletaxorna visar en dålig överensstämmelse med televerkets kostnader. Utlands- och rikssamtalen är t.ex. i genomsnitt dubbelt så dyra som televerkets kostnader för dem. Med ny teknik och ett alltmer informationsintensivt produktionssätt blir det intressant och möjligt för företagen att slippa dessa överpriser genom att leda trafiken vid sidan av det allmänna telenätet. Stora kunder eller med televerket konkurrerande företag kan etablera egna långdistansnät och utnyttja televerkets lokalnät för att nå slutanvändarna. Med nuvarande taxesättning skulle televerket komma att göra stora förluster på sin del av ett sådant nät, dvs. kraftigt subventionera konkurrenterna. Dessa kan däremot "skumma grädden" och hålla betydligt lägre avgifter för den långväga delen än televerket och ändå få en stor vinst.

De stora företagen – framhåller föredragande departementschefen – står för en stor del av televerkets intäkter (ca 10 % av kunderna står för 60 % av intäkterna från telefonnätet) och utnyttjar i hög grad de tjänster som är mest lönsamma för televerket. Intäkterna från dessa kunder är således helt avgörande för televerkets ekonomi. En försämring av ekonomin för det allmänna telesystemet, genom att för televerket lönsamma kunder faller bort, skulle därför kunna få starkt negativa konsekvenser både för hushåll och mindre företag. De minskande inkomsterna skulle behöva kompenseras

genom kraftiga avgiftshöjningar eller inskränkningar i de samhällseliga kraven på televerket.

Mot den angivna bakgrunden – heter det vidare i propositionen – har regeringen funnit det motiverat att i god tid och under kontrollerade former genomföra en omläggning mot ökad kostnadsanpassning av taxorna även om den på kort sikt innebär vissa kostnadsökningar för en del abonnenter. Annars kommer, genom minskade trafikintäkter, större försämringar av televerkets ekonomi att riskeras med oöverskådliga negativa konsekvenser.

I de nämnda motionerna, som utskottet behandlar i sitt betänkande TU 1986/87:17, framhålls att televerkets monopol på abonnentväxlar och höghastighetsmodem bör upphävas, att det bör vara möjligt för den som hyr ledningar av televerket att sälja kapacitet till annan, att televerket bör handha befintliga liksom tillkommande verksamhetsgrenar på sådant sätt att faktiska monopol undviks samt att riksdagen hos regeringen begär förslag om slopande av televerkets monopol inom informationssektorn.

Med anledning av motionsyrkandena erinrar utskottet i sitt betänkande om att något legalt monopol inom telekommunikationsområdet inte föreligger i Sverige. Det är således tillåtet för andra än televerket att bygga telenät och därigenom erbjuda teletjänster till allmänheten. Däremot föreligger ensamrätt för televerket att tillhandahålla vissa kundtrustningar som ansluts till det allmänna telenätet. Denna ensamrätt omfattar numera endast höghastighetsmodem och abonnentväxlar.

Vidare erinrar utskottet om att den av regeringen beslutade kostnadsanpassningen av televerkets taxor bör ses mot bakgrund av en ny konkurrenssituation på teleområdet. Den nya situationen aktualiserar – understryker utskottet – dock inte endast förändringar av taxestrukturen utan också allmänna överväganden i fråga om utformningen av telepolitiken och televerkets roll för dennas genomförande. Utskottet konstaterar att sådana överväganden pågår inom kommunikationsdepartementet och avstyrker motionsyrkandena i avvaktan på resultatet av övervägandena.

Trafikutskottet förutsätter att övervägandena inom kommunikationsdepartementet även rör frågor av det slag som avses i de båda remitterade motionsyrkandena. Någon riksdagen åtgärd med anledning av dessa yrkanden synes följaktligen inte erforderlig, varför trafikutskottet för sin del avstyrker desamma.

Stockholm den 31 mars 1987

På trafikutskottets vägnar

Kurt Hugosson

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Birger Rosqvist (s), Olle Östrand (s), Olle Grahm (fp), Per Stenmarck (m), Rune Johansson (s), Margit Sandéhn (s), Hugo Bergdahl (fp), Görel Bohlin (m), Sten-Ove Sundström (s), Viola Claesson (vpk), Jarl Lander (s), Rune Thorén (c) och Bertil Jonasson (c).

Avvikande mening

TU 1986/87:1 y

Rolf Clarkson (m), Olle Grahm (fp), Per Stenmarck (m), Hugo Bergdahl (fp), Görel Bohlin (m), Rune Thorén (c) och Bertil Jonasson (c) anser att den del av yttrandet som börjar med "Trafikutskottet förutsätter" och slutar med "avstyrker desamma" bort ha följande lydelse:

Allmänna överväganden om telepolitiken och televerkets roll för dennas genomförande är – som framhålls i en reservation fogad till utskottets betänkande TU 1986/87:17 – av så stor principiell vikt att de bör ske inom ramen för en parlamentarisk utredning.

Utskottet förutsätter att sådana överväganden även rör frågor av det slag som avses i de båda remitterade motionsyrkandena. Dessa synes därför kunna lämnas utan någon riksdagens åtgärd.

